

8. Эйсер Ф.Ф., Маркова Е.Ф., Святченко С.И. К вопросу об оценке сходства и различий сравниваемых групп организмов // Сельскохозяйственная биология. – 1982. – Т. XVII. – №2. – С.238 - 247.

УДК 636.37-082

ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ ОСНОВНИХ ПРОДУКТИВНИХ ОЗНАК У ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Б.О.ВОВЧЕНКО – д.с.-г.н, професор;

І.О.РЯПОЛОВА – пошукувач, Херсонський ДАУ

Успадкування основних господарсько-корисних ознак у тварин змінюється в залежності від рівня племінної роботи, генетичної структури стада і умов годівлі та утримання.

В зв'язку з цим виділяють три ступеня наслідування продуктивних ознак. Ознаки з низьким ступенем успадкування (15-20%) характеризуються тим, що в несприятливих умовах життя проява долі генотипічного різноманіття в спільній фенотипічній мінливості у них різко знижується. До них відносяться, насамперед, ознаки, пов'язані з ростом та розвитком тварин (жива маса, параметри тулуба). Всі вони після народження тварини змінюються тривалий час і їх повне вираження в значній мірі залежить від умов життя.

Для ознак з середнім ступенем наслідування (30-40 %) характерно незначне зниження генотипічного різноманіття в несприятливих умовах. Для таких ознак відносяться складчастість шкіри, деякі компоненти вовнової продуктивності – діаметр вовнових волокон, густина вовнового покриву, настриг вовни та інші.

До ознак з високим ступенем наслідування (50-70 %) відносять колір вовнового покриву, відношення вторинних вовнових фолікулів до первинних, довжина вовни, вихід чистої вовни з одиниці площі шкіри. Ці ознаки, як правило, інтенсивно розвиваються, або закінчують розвиток у більш ранні етапи формування організму, а деякі навіть в ембріональному періоді. При несприятливих умовах середовища доля прояви різноманіття генотипів у їх фенотипічному різноманітті змінювалась в незначній мірі або зовсім не мінялась (колір вовнового покриву).

В селекційній роботі важливо знати для кожного стада спадковість основних ознак при різній їх вираженості у батьків і з'ясувати, яка доля впливу її на нащадків батьків та матерів, виходячи з ферментативної активності трансаміназ в крові піддослідних тварин.

Для дослідів було сформовано три групи овець по 20 голів в кожній.

Перша – чистопорідні тварини асканійської породи (Ас); друга – таврійський тип асканійської тонкорунної породи (ТуАс); третя – внутрішньопородний крос таврійського типу і асканійської тонкорунної породи (ТтАххАс). Кожна група складається із швидко- та повільноформуєчих тварин.

Успадкування важливих господарсько-корисних ознак представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Наслідування важливих господарсько-корисних ознак, %

Групи	Кількість пар мати-дочка	Ознаки			
		Жива маса	Настриг вовни	Довжина вовни	Товщина вовни
повільноформуєчий тип					
I	20	15	11	5	8
II	20	13	25	12	11
III	20	16	20	11	17
швидкоформуєчий тип					
I	20	17	15	110	10
II	20	15	29	17	20
III	20	26	28	15	23

Примітка: достовірність показників наслідування для першого порогу ($P \approx 0,95$) – одна риска;

для другого ($P \approx 0,99$) – дві rischi. Недостовірні показники не підкреслені.

При розрахунках дисперсійним методом найбільш високим ступенем спадковості живої маси відмічаються помісі (III групи), як повільно, так і швидкоформуєчих тварин, відповідно 16 і 26 %, що вказує на їх більш генетичне різноманіття, а, тобто, і на більш ефективний відбір серед них.

Величина настригу вовни у овець, порівняно з живою масою, менш мінлива під впливом факторів навколишнього середовища. Ступінь успадкування настригу вовни у тварин II групи (повільноформуєчих) складає 25 % (достовірність $P \approx 0,95$), а у швидкоформуєчих цієї ж групи – 29 % ($P \approx 0,99$).

Аналогічна картина спостерігається у піддослідних тварин III групи, відповідно 20 і 28 %.

Таким чином, отримані дані вказують на більш генетичне різноманіття настригу вовни у тварин таврійського типу асканійської породи (II група) і помісей таврійського типу і асканійської тонкорунної породи (III групи), що дає можливість проведення більш ефективної селекційної роботи по збільшенню настригу вовни.

Інша закономірність спостерігається у наслідуванні довжини вовни.

Більш високим ступенем наслідування довжини вовни відмічаються швидкоформуєчі тварини II і III групи (17-15 %) при достовірності $P \approx 0,99$.

Дані, отримані методом дисперсійного аналізу, дають можливість вважати, що показник генотипчного різноманіття довжини вовни у ярк від баранів нового таврійського типу (II група) значно вище, ніж у нащадків від баранів асканійської тонкорунної породи.

Товщина вовни залежить від спадковості та факторів зовнішнього середовища.

Більш високе наслідування товщини вовни у помісей (III група), як повільноформуєчих, так і швидкоформуєчих (17-23 %). Менша ступінь наслідування товщини вовни у тварин від баранів нового таврійського типу вказує на невелике генетичне різноманіття тонини вовни, але більш високу стабільність генетичної інформації, яка передається батьками по цій ознаці.

Аналіз отриманих даних по основним показникам вовнової продуктивності вказує на те, що в роботі по прискореному удосконаленню стада відбір тварин серед помісей, від баранів нового таврійського типу (III групи) буде більш ефективним, ніж в групі від баранів просто таврійського типу (II група).

Таким чином, встановлено більш високе наслідування живої маси, настригу вовни і тонини і більш низька довжина вовни у молодняка від баранів асканійської породи і баранів нового таврійського типу, що вказує на високу ефективність відбору по зазначеним трьом ознакам і незначну ефективність відбору по довжині вовни.